

Szén, terven felül

Termelési tanácskozásokat rendeztek pénteken a Tata-bányai Szénbányák valamennyi üzemében. Az év első 6 hónapjában kitűnő eredményeket produkáltak a szénmedence dolgozói. Csaknem 80 000 tonna szenet termeltek terven felül, s ezzel nagyban hozzájárultak az év eleji szénhiányok enyhítéséhez.

Új Szeged térkép

A Kartográfiai Vállalat a térképkiadásban szokatlanul gyors egymásutánban gondolt Szegedre. Az 1968-as nyomában most, 1970-ben ismét kiadta Szeged város-térképét. Csakhogy míg az előzőek egy korábbi kiadás javított változatai voltak, a mostani koncepciójában is újat ad, Szegedet mint nagyvárost mutatja be, s ezért bátran mondhatjuk róla, hogy ez az eddigi legjobb, legteljesebb, s egyúttal legsebb szegedi várostérkép.

Új benne, hogy a város-építés legfrissebb fejleményeit is rögzíti. Odessza mellett például Tarján beépítése is megjelenik rajta, sőt még a legújabb benzinkutakat is feltünteti. Világosan jelöli a műemlékek, jelentős épületek helyét, megadja a villamos- és autóbusszvonalak számozását. Jól érzékelhetővé teszi az E 5-ös nemzetközi utat, a város főútvonalait, s a térkép korábbiánál élénkebb színezése is segíti az eligazodást.

Még fontosabb talán, hogy a városból és közvetlen környékéből többet mutat be: rajta van Tápé, Szőreg egy része, Mihálytelek, Baktó, s megtalálható már a nyugati ipari övezet is. Az áttekinthető térkép ezeken kívül Kiskundorozsmát és Tápét is feltünteti. S valóban, ma már így teljes Szeged térképe.

A címszavak és a magyar-razatok négy nyelvűek, a magyaron kívül angolul, németül és szerb-horvát nyelven adnak eligazítást.

A Kartográfiai Vállalat minden tekintetben kitűnő munkát végzett. Külön elismerést érdemel az a figyelmesség is, hogy éppen az ünnepi hetekre jelentették meg az új várostérképet, s ezzel is elősegítették számunkra a vendégek fogadását.

F. K.

Fokozatosan épül a főgyűjtőcsatorna

Szeged vízellátásában az utolsó évtized számottevő javulást hozott. A beruházások, a fejlesztés révén megszűnt a nyári csúcsidőszakban oly sok gondot okozó vízhiány. Mindezt annak ellenére is sikerült elérni, hogy az épülő ipartelepnek egyre nagyobb a vízigénye. A növekvő vízfogyasztással és a vízellátás javításával azonban nem tudott lépést tartani a csatornahálózat fejlesztése.

A város csatornázásának jelenlegi szerkezete már alig képes megfelelni feladatainak. A szennyvizet az egész városban átvezetve, a gyermekklinika emelék át a Tiszába, még Szegeden területén, tisztítás nélkül. Ugyanakkor rengeteg gondot okoz az a speciális helyzet, hogy az árvíz utáni feltöltések után a város talajszintje a folyó fölé emelkedik. Ezért a szennyvizet többször is meg kell emelni, míg a Tiszába jut. Abból a sajátosságából, hogy a talaj szintje a városban a folyó fölé emelkedik, más súlyos gondok is következnek. A külső városrészek csatornázása a jelenlegi szerkezetben nem oldható meg, mivel a Tolbuhin sugárúton az Ötörő tér után a csatorna már kibújna a talajszint alól. A Kosuth Lajos sugárúton is egyelőre csak a gázgyárig lehet csatornát fektetni. A Szent István tér szintén annyira mélyen fekszik, hogy nagyobb záporok idején, amikor a szivattyúk nem képesek megbirkózni az összegyűlt vízmennyiséggel, a szennyvíz feljön a csatornanyílásokon.

A fenti gondokon csak új hálózati szerkezettel lehet segíteni. Ezen új szerkezet gerincéül most építik a mélyen fekvő rókus-móravárosi észak-déli irányú főcsatornát, amely, ha elkészül, a város minden szennyvizét magába fogadja. Eppen ezért átmérője 2 méter 80 centi. Egy személyautó kényelmesen haladhatna benne.

A Petőfi Sándor sugárúton a vágóhid közelében levő temetőnél indul, a Gólya utcán, a Kolozsvári téren, a Veresács utcán át a Tolbuhin sugárútig a főcsatorna. Most itt tartanak az építők, a Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat dolgozói. A munka sajnos nagyon lassan halad, méretei és a vállalat kis kapacitása miatt. Pedig még nagyon hosszú szakaszt kell lefektetni, a Boross József utcán át észak felé, amely majd Tarján és a későbbi északi városrész szennyvizét fogja elvezetni. A tempón talán javítani fog, hogy — kormányhatalmazat alapján — Szegedre mélyépítő vállalat települ.

A világ minden fejlett or-

szágában egyre nagyobb gondot okoz a vizek szennyvezetése. Egyes becslések szerint, ha a mostani tempóban fokozódik a vízszennyeződés, a század végére kipusztul a tengerek élővilága, amely pedig néhány évtizeden belül az emberiség egyik legfontosabb élel-kamrája lesz. Riasztó jósálat, melynek valószínűségéhez egyelőre Szeged is hozzájárul tisztítatlanul a Tiszába vezetett szennyvizével. A vízművek ezen is segíteni kíván. Igaz, hatalmas beruházással jár egy víztisztító építése, de a bírság sem kevés. A vállalat évente több millió forintot fizet a vízszennyezésért.

A most épülő főgyűjtő a Petőfi Sándor sugárúttól nyílt árokban a hatyási Holt-Tiszába vezeti majd a város szennyvizét. Később

ide tervezik a tisztító építést, amelyből azután már tiszta víz kerülne a folyóba. Ez még távoli terv. Jelenleg sem kivitelezőkapacitás, sem pénz nincs rá.

Az sem tekinthető egészséges megoldásnak, hogy a Petőfi Sándor sugárúttól a Holt-Tiszáig nyílt árok vezet. Ezen segíteni fognak azáltal, hogy az árkot befedik.

A külső ipartelep szennyvizének elvezetése is meglehetősen sok gondot okoz. A vizet most a Maty-éren át vezetik el. De már lefektették az új csatornát, amely a Csemegei utcán keresztül a Boross József utcai főcsatornába torkollik. A Dorozsmai útnál épült átemelőberendezés is hamarosan megkezd munkáját. Azután az ipartelep szennyvize zárt fővezetékén át jut a Tiszába.

Szávay István

Somogyi Károlyné felvétele

Épül az új főgyűjtőcsatorna a Veresács utcában. Átmérője 2 méter 80 centiméter

Emberek és automataik

Büszkélkedünk mi szegediek is automatákkal, szörpöt, kávét, levest és egyéb ehető és nem ehető árut gombnyomásra felkínáló, csábító gépekkel.

A szegedi állomás várótermében is egymás mellé sorakozva kelletik magukat. Én is megállok előttük. Csodálom őket. Hozzám csatlakozik két úttörőkorú kislány. Osztóznak családlatomban. Nézik. Aztán előkerülnek a kétforintosok.

— Ígyunk szörpöt!

Gondosan áttanulmányozták a feliratokat, gombokat, tüzetesen átgondolják a folyamat sorrendjét, majd nagy elhatározással bedobják a kisebbik az érmét. Bártalanul megnyomja a szörp felirátú gombot. Várunk. Sehol semmi. A pénz egy újabb gombnyomásra ezúttal visszaadja a szerken-tőt. Nekik szerencséjük van.

Lassan négyen, öten nézzük a tetszetős, nikkeldíszes masinát. Mellette a kalá-csokkal csalogató berendezéssel ismerkedik egy fiatal-ember. Nézi, vakarja a fejét, és maga elé mormogja: klassz — és bemegy a büfébe.

Diákcsoport érkezik. Meg-rohanják az automataikat. Máris meleg kakaó gőzölög poharaikban. De látható egy olyan felirat is, amiből a gyanútlan éhező arra következtethet, hogy akár levest is ehet. Bedobom az érmét, megnyomom a megnyomni valót, de a levesnek semmi híte. Kérem vissza a pénzem a géptől. Nem adja. Mergesebben kérem. Ez hat-visszakapom a felét. Jé, fel-

találták a pénzváltó automatait is, örvendezek. A kezelési költség meg természet-s, hogy jár neki.

Csak úgy, próbaként, a kakaós gombbal játszadok. Kakaót keres nélkül is — ha kell, ha nem — kapok. Érdekes, gondolom, ki érti ezeket a gépeket?

A resti bejárata mellett is beleütközöm ilyen nikkeldíszes csodákba. Három farmer-nadrágos sráccal kacérkodnak. Sikerral. Dobás, nyomás, izgalmakkal teli pillanatok: a gép fityiszt mutat. Türelmesen végignézzük, amint — pohár híján — elfogyasztja saját adományát.

A fiúk gavallérságukért még csak köszönetet sem kapnak csábítójuktól. Így aztán nem marad más hátra, mint a resti...

Ch. A.

Fogyasztási szövetkezetek tanácskozása

Tegnap Szegeden, a Tisza Szálló tükörtermében tanácskoztak a Csongrád megyei Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek küldöttei. Megtárgyalták a fogyasztási szövetkezetek felkészülését a Magyar Szocialista Munkáspárt X. pártkongresszusára, valamint a szövetkezetek 25. éves évfordulójának ünnepségeit.

Frontátvonulás

Fölfelé a lépcsőn. Fölfelé a lejtőn, ahogy egy oktondi magyar filmcím állította. Esetleg ugorhat is az ember kettőt. A lényeg ugyanaz. Első lépcső: összevesztem a házmeesterrel. Második lépcső: összevesztem a villamoskalauzzal. Csupa tizfillérest adott vissza a tizforintosból. Még neki állt följebb, azt mondta, hogy minek fizetek hétfőn reggel tízzel. Harmadik lépcső (ezt átugorni, pedig dél-előtt a munkahelyemen is összevesztünk), negyedik lépcső. Igen, délből összeszólalkoztunk az üzemi konyhán a kiszolgálóval, hogy nem elég tiszták az edények. Ötödik lépcső: és mi lesz most otthon. Mert ma — hatodik lépcső — azt mondják az időjárásjósok, hogy frontátvonulás van.

Aki így mereng magában, nem egyedül medítál. Ugyanazon a napon, nagyon sokan gondolkodnak hétköznapi összeszólalkozásaikon. Egy jellemző anekdotát olvastam a minap arról, hogy a klinikán professzor látogatáson az összes halántékú, de néha ideges tudós megdorgálja docensét, aki hivatja a főnövért és megmondogat neki (magyarán: „beolvas”)... Elég az hozzá: végül „összeverekednek” a betegek. Akik közül az újságolvasóknak esetleg eszükbe jut a veszekedés végén, hogy már megint frontátvonulás van.

S máris mindent megmagyarázunk. Az erkélyről a város közepén azért porol délből szőnyeget a házasszony, ezért hozza óras késéssel a pincér az ebédet, ezért rántja le a terítőt a gyerek, ezért vágja oda az újságot este a családfő, ezért török be a kirakatot a garázdálkodók. Csak azok alszanak nyugodtan, azoknak nem jut eszébe semmi-féle indok, amelyre hivatkozhatnak, akik nem is tudják, hogy van ilyen. Hogy van frontátvonulás.

A panaszos leveleknek más és más célja, de a panaszok között ugyanaz a szterotip szöveg rejtőzik: kérem, én valóságos idegbeteg vagyok már ettől. Divatos dolog is ezzel védekezni, ezzel támadni. Hiszen a legkomolyabb szakemberek is elismerik, hogy a modern társadalomnak rosszak az idegei. Egy japán gyárban például — főként nőket foglalkoztatnak ott — mindenkinek be kell jelentenie reggel — egy speciális jelzőberendezéssel —, hogy milyen kedvvel indul neki a napnak. Akinek a bejelentéséből úgy látszik, hogy nem végezhet lelkiállapota szerint megfelelő munkát, azt hazaküldik. Inkább pihenje ki magát. De az még nem fordult elő, hogy mindenkit haza kellett volna küldeni. Pedig ott is van frontátvonulás.

A szociológusok azt is kiderítették már, hogy a beteges idegességnek koronként változnak a központjai. Volt a történelemben olyan idő, amikor az üldöztetési mánia volt divatban, s van társbérleti neuraszténia is. Mindennapos megfigyeléseimnek egyáltalán nem szakemberi tapasztalata mégis az, hogy az idegesség legfőbb oka a munka. Akkor, ha nem érzí át művelője értelmes társadalmi cselekvésként. Akkor, ha nem végzi szeretettel, ha tudatában van annak, hogy hibásan csinálja, amit jól is tudna.

A frontátvonulás azért hat mifelénk annyira az emberekre, mert túlérzékenyek lettünk. S leginkább azok, akiknek okuk is van rá. Orvosilag ugyanolyan megértéssel kell kezelni a postást, akinek idegei abban mentek tönkre, hogy felületesen végezte munkáját, s ezért megkapta a magáét, mint X Y-t, aki azért borult ki, mert nem kapta meg a táviratot időben, amely anyja betegségéről tudósította volna. Etikailag, erkölcsileg másként kell kettőjüket megítélni. Fölmenteni vagy elítélni.

A társadalom történetében vízvázalzó az a történelem, amit mi élünk meg. A kapitalizmus és kommunizmus között ez is afféle „frontátvonulás”. Annak az erkölcsi állapotnak az az időszaka, amikor már nagyon is megértjük, hogy egyenlőek vagyunk, csak arról feledkezünk meg gyakran, hogy egymásra vagyunk utalva, sokkal jobban, mint bármikor. Mélyebben kell megérteni, hogy napi átváltozásaink — a türelmetlen vevőből ideges eladó lesz, a kibírhatatlan hivatalnokból toporgó kiszolgáltatót — nem örlik fel egyéniségünket, ha azonosulni tudunk általánossá, demokratikussá vált mindenki-önmagunkkal.

Akkor könnyebb lesz fölfelé a lépcsőn. Az elsőn nem jut az ember eszébe, hogy reggel kivel vesztett össze, a második, hogy délelőtt. Akkor nincs szükség állandóan a csillapítóokra, mert azt olvastuk — és érezzük —, hogy frontátvonulás van. Ha ma három magyar összehajol, így mondják, abból kettő egészen biztosan kritikus: olyannyira tájékozott a nagyvilág, a mások ügyeiben, hogy magáról gyakorta megfedlekkezik. Nem rossz tulajdonság az, hogy értünk, hogy érteni akarunk mindenhez. De csak akkor hasznos, ha azután tesszük, hogy a magunkét hibátlanunk tudjuk. S időjárási frontátvonulás ide, frontátvonulás oda, akkor kevesebb belső morgolódónivalónk akad a lépcsőkon, amelyek mindig tovább vezetnek, ha nem is érzékeljük naponta, mint tegnap.

Veress Miklós

Forgalomszámlálás

Akik már egy-két évtizede a közúti közlekedés szereplői, emlékezhettek az 1963-as, az idősebbek az 1956-os forgalomszámlálásra.

Hét év elteltével a KPM az idén újból felméri az ország járműforgalmát. A számlálás már javában tart és decemberben fejeződik be. Természetesen nem minden úton és minden időben áthaladó jármű kerül a statisztikai lapokra. Vannak meghatározott órák, napok, illetve hetek, amikor egy bizonyos fő- vagy mellékútvonalon az összes ott közlekedő járművet megszámlálják, kivéve, az esetlegesen felvonuló honvédségi járműveket. Egy-egy ilyen fő- illetve mellékútvonalon hat ember, köztük sok diák és nyugdíjas dolgozik, akik váltott műszakban végzik munkájukat. A látszatra egyhan-

gú elfoglaltság nagy figyelmet, pontosságot igényel. Hiszen a forgalomszámlálási utasítás szerint a valótlán adatok bejegyzése fegyelmi-vel jár.

A forgalomszámlálás eredményeit az Utügyi Kutató Intézet értékeli. A számok alapján dől el, hol, melyik útszakaszon milyen útkorszerűsítési munkák elvégzése vált szükségessé. Az adatok gyakorlati hasznukon kívül érdekes összevetésekre is alkalmasnak adnak. Jövőre már kalmat adnak. Jövőre már ismert lesz például, hogy hány százalékkal több hazai autó száguld útjainkon, vagy hogyan alakul a kerékpárosok száma. A különböző mennyiségi változások nemcsak az útépitések tervezőinek nyújtanak majd hasznos ismereteket, hanem a közlekedést szervező hatóságoknak is.

Üzemi próba

Több hetes főpróba jellegű előkészületek és kisebb üzemzavarok elhárítása után pénteken elkészült az első papírtekercs a Lábatlanban épülő vékonypapírgyár 1-es számú gépegységén. A korszerű, magas fokú automatizált gépsorral perceként több száz méter vékonypapír kerül le.